

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»
XVIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XVIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»**

**PROCEEDINGS
of the XVIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»**

**2023
Астана**

УДК 001+37
ББК 72+74
G99

«GYLYM JÁNE BILIM – 2023» студенттер мен жас ғалымдардың XVIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XVIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «GYLYM JÁNE BILIM – 2023» = The XVIII International Scientific Conference for students and young scholars «GYLYM JÁNE BILIM – 2023». – Астана: – 6865 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-337-871-8

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001+37
ББК 72+74

ISBN 978-601-337-871-8

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2023**

батыс өңірлерге тартылған экономиканың шикізат секторларына жіберілді. Экономиканың өндіруші секторынан қайта өңдеу секторына сыртқы инвестициялар ағындарын қайта бөлу басты басымдық болуға тиіс.

Экономикалық даму мен өсуге қол жеткізу үшін басқа аймақтардың инвестициялық тартымдылығын арттыру қажет. Артта қалған өңірлердің бәсекелестік артықшылықтарын, салалық құрылымын және қолда барын ескере отырып, оларды дамыту жоспарларын әзірлеуге тырысу қажет. Жаһанданудың қазіргі жағдайында кез келген мемлекеттің экономикалық тәуелсіздігін қолдау үшін әлемдік нарықта өз орнын табу қажет.

Ауылшаруашылық кешеніне инвестицияны барынша көп тарту отандық агрокешеннің тартымдылығын, ауыл шаруашылығының нақты жай-күйін және оның сыртқы экономикалық мүмкіндіктерін арттырады, Қазақстанның агроөнеркәсіптік кешенінің экспорттық саясатының тетіктерін қалыптастыруға мүмкіндік беріп, экспорт көлемін арттырып, елдің тұрақты дамуына үлесін тигізеді [2].

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Выставка: КазАгро/KazFarm 2022, Казахские Международные выставки сельскохозяйственной промышленности, 12-14 октября 2022 года, Нур-Султан, Казахстан
2. Шуленбаева Ф..., Карбетова З..., Карбетова Ш..Инвестиционная привлекательность аграрного сектора Казахстана. Проблемы агробизнеса. 2019;(1):17-22.
3. Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігінің сайты. <https://www.gov.kz/memleket/entities/moa/documents/details/>
4. STRATEGY 2050 аналитикалық – шолу порталы. <https://strategy2050.kz/ru/news/investitsii-v-apk-vyrosli-na-17-za-god/>

УДК 33.336.02

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БАНКТІК СЕКТОРЫН ЦИФРЛАНДЫРУ

Мынжасарова Латифа

Latifamynzhasarova04@gmail.com

Л.Н Гумилев атындағы ЕҰУ экономика факультетінің, мемлекеттік қаржы мамандығы бойынша білім алушы, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші- э.ғ.м - Рахимжанова К.К.

Аннотация. Бүгінде еліміздегі банк жүйесінің технологиялық дамығаны сонша, банктік қызметтердің барлығы дерлік электронды платформалар арқылы көрсетіледі. Қазақстандағы электронды банкинг өзінің дамуының салыстырмалы түрде жақын тарихына ие. Әрине, электронды банкингтің басында клиенттер саны аз және осы платформалардағы транзакциялар көлемі аз. Бұл олардың құлықсыздығына, жергілікті үй шаруашылықтарында интернеттің төмен енуіне немесе тіпті осы электронды банкинг платформаларының шағын банктік дамуына байланысты.

Нәтижелерге сәйкес, банктер бірнеше сату арналарын пайдалану бойынша клиенттердің тәжірибесін жақсартуы керек. Олар электронды банктік қызметтерге неғұрлым қолайлы баға белгілеу арқылы электрондық қызметтерді кеңінен пайдалануды белсенді түрде ынталандыруы керек. Сондай-ақ тұтынушылар осы қызметтерді пайдалану және цифрлық технологияларды пайдаланудан туындайтын тәуекелдер туралы үнемі хабардар болуы және хабардар болуы керек. Зерттеулер пайдаланушылардың ең жоғары пайызы банк қызметтерін цифрландыруды жақтайтынын көрсетеді, өйткені олар әртүрлі жолдармен пайда көреді.

Клиенттерге арналған бұл жеңілдіктердің кейбірі банкте жұмыс істеу үшін қажетсіз кезекте тұрудан аулақ болу, жеке кестені банк жұмыс істейтін сағаттарға өзгертуден аулақ болу және т.б.. Қазақстандағы электрондық банкинг және пайдалану кезінде олардың деректер қауіпсіздігінің сенімділігі жоғары.

Клиенттер коммуналдық төлемдерді, оқу ақысын немесе кез келген басқа қаржылық операцияларды төлеу үшін банк залдарында кезек күтетін күндер артта қалды. Енді олар мұны банкомат карталарын пайдалану арқылы немесе интернет арқылы үйлерінен ыңғайлы уақытта жасай алады. Банктер өз клиенттерінің күнделікті операцияларды орындаудың орнына, филиалдары арқылы қызметкерлерді тиімді пайдалану үшін цифрлық банкингті пайдалануға немесе қызметтерді автоматтандыруға көбірек бағдарланғанын қалайды.

Демек, банктер үшін клиенттердің өз операциялары үшін маңызды деп санайтын білімі болуы, сондай-ақ өз банкінің операцияларында олардың нені қанағаттандыратынын білу өте маңызды. Қанағаттанған тұтынушы қайтадан оралып, достары мен әріптестеріне компанияны ұсынады. Банк қызметі барған сайын адам өмірінің бір бөлігіне айналуға, мысалы, қолма-қол ақшаны пайдалану азайып, карточкалық төлемдер саны артып келеді, клиенттерге сапалы қызмет көрсету де маңызды, сондықтан бұл тақырып қазіргі уақытта өзекті болып табылады.

Батыс банкінің мысалдарына сүйене отырып, Қазақстандағы банк жүйесі соңғы жылдары модернизация бағытын алуда. Бәсекелестік пен клиенттердің талаптарын ескере отырып, RMV банкі өз қызметтерін цифрландыру мен автоматтандыруды енгізді. Бүгінгі таңда банктік жүйенің технологиялық тұрғыдан дамығаны сонша, мұнда барлық дерлік банктік қызметтер электронды платформалар арқылы жүзеге асырылады. Электрондық банкинг – бұл банк дербес компьютерлерде немесе ноутбуктерде ұсынатын цифрлық электрондық банкинг платформасы арқылы клиент қаржылық аударымдарды, муниципалдық төлемдерді жүзеге асыра алатын және жеке шоттарға, қаржылық есептерге және т.б. қол жеткізе алатын банктік қызмет түрі.

Бұл жұмыста Қазақстандағы тұтынушыларға арналған электрондық банктік қызметтердің ағымдағы жағдайы қызмет көрсету сапасының тұтынушылардың қанағаттанушылығына әсерін көрсету үшін қарастырылады. Клиенттердің қанағаттануы, атап айтқанда банк секторында клиенттерді тарту мен қолдаудың ең маңызды элементі болып табылады. Қанағаттану - адал клиенттерді құру және қолдау процесінің негізгі элементі. Филипп Котлердің (Котлер, 2013) айтуынша, тұтынушылардың қанағаттануының анықтамасы тұтынушының күтулерінің қалай орындалатынына байланысты алдын ала анықталғанын айтады. Осылайша, тұтынушылар белгілі бір өнім немесе қызмет туралы күтулерін және оның нақты артықшылықтарын салыстырады.

Зерттеу нәтижелері. Қазақстан соңғы жылдары банк секторын цифрландыруда айтарлықтай жетістіктерге жетті. Елде мобильді банкинг, онлайн-банкинг және контактісіз төлемдерді қоса алғанда, клиенттердің қаржылық институттарымен өзара әрекеттесу тәсілін өзгерткен сандық қызметтер кешені енгізілді.

Қазақстан Ұлттық Банкі тиімдірек, инновациялық және тұтынушыға бағытталған қаржы жүйесін құруға бағытталған Цифрландыру стратегиясы арқылы банк секторын цифрландыруды ынталандыруда маңызды рөл атқарды. Стратегия цифрлық сәйкестендіру жүйесін енгізу, ұлттық төлем жүйесін дамыту және финтех инновациясын ілгерілету сияқты бастамаларды қамтиды.

Қазақстанның цифрлық банкинг секторындағы елеулі жаңалықтардың бірі – Қазақстан Ұлттық Банкі 2021 жылы іске қосқан блокчейн негізіндегі цифрлық валюта – цифрлық теңгені енгізу. Цифрлық теңге төлем тиімділігін арттыруға және дәстүрлі төлем жүйелерімен байланысты шығындарды азайтуға арналған. .

Қазақстанның цифрлық банкинг секторындағы маңызды оқиғалардың бірі – цифрлық теңгенің іске қосылуы. Бұл блокчейн негізіндегі цифрлық валютаның төлем тиімділігін арттыру және

дәстүрлі төлем жүйелерімен байланысты шығындарды азайту мүмкіндігі бар. Дегенмен, оның табысы бизнес пен тұтынушылардың кеңінен қабылдауына байланысты болады.

Ұлттық төлем жүйесін дамыту және финтехнологиялық инновацияларды ілгерілету сияқты бастамаларды қамтитын Қазақстанның Цифрландыру стратегиясы цифрлық банктік қызметтердің өсуін қолдайтын ортаны құруға көмектесті. Дегенмен, киберқауіпсіздік тәуекелдерін және технологиялық инфрақұрылымға қомақты инвестиция қажеттігін қоса алғанда, әлі де еңсеру керек қиындықтар бар.

Жалпы алғанда, Қазақстандағы банк секторын цифрландыру қарқынын жалғастырады деп күтілуде, бұл ретте қаржы институттары мен үкімет неғұрлым заманауи және тиімді қаржы жүйесін құру үшін жаңа технологияларды қолданады. Цифрлық банкінг қызметтері тұтынушылар арасында танымал бола бастаған сайын, сектор алдағы жылдарда үздіксіз өсу мен инновацияларды бастан кешіруі мүмкін.

Қазақстан Ұлттық банкінің есебіне сәйкес, елімізде цифрлық банкінг қызметтерін пайдалану қарқынды дамып келеді. 2020 жылы Қазақстанда мобильді банкінгті пайдаланушылар саны өткен жылмен салыстырғанда 28%-ға, интернет-банкінгті пайдаланушылар саны 12%-ға артты.

Сонымен қатар, есепте COVID-19 пандемиясы Қазақстанда цифрлық банкінг қызметтерін енгізуді жеделдеткені, өйткені клиенттер жеке қарым-қатынастан аулақ болуға және контактісіз төлем әдістерін қабылдауға тырысты.

Алдағы бірнеше жылда біртіндеп қолданысқа енгізілетін цифрлық теңгенің іске қосылуы Қазақстанның банк секторын одан әрі цифрландыруға ықпал етуі мүмкін.

Технологиялар бұрыннан қаржы секторы дамуының құрамдас бөлігіне айналды және банк құрылымдары тарапынан оларға деген көзқарас бірте-бірте өзгеруде. Бірнеше жыл бұрын банктің өзі үшін белгілі бір қызметтің пайдасы туралы мәселе бірінші орынға шықты. Бүгінгі таңда банктер мен технологиялық компаниялар арасындағы шекаралар бұлыңғыр болып, сандық қызметтердің көпшілігінің функционалдығы бірдей бола бастағанда, клиент үшін құндылық мәселесі бірінші орында тұр. Дегенмен, бұл салада қаржы институттары ұмтылатын нәрсе бар.

Бұрын технологияны енгізудің ұзақ кезеңі болды; Клиенттің жаңа қызметке бейімделуі неғұрлым оңай және жылдам болса, соғұрлым жоғары адалдыққа сене аласыз. Жақында Алматыда өткен Profit Finance Day конференциясында жарияланған мәліметтерге сәйкес, 2035 жылға қарай барлық транзакциялардың 90%-ы онлайн-қызметтердің көмегімен жүзеге асырылады, қаражаттың 30%-ға дейінгі онлайн-қызметтердің көмегімен бөлінеді, ал банктердің міндеті - ілесу Өзгеретін шындықтардан өз орнын табыңыз. Бүгінгі күні Дүниежүзілік банк пен ID Finance мәліметтері бойынша Қытайда финтехтің ену деңгейі 69%, Ресейде - 43%, Қазақстанда - 21% құрайды, сондықтан айтарлықтай өсу әлеуеті туралы айтуға болады. Бұл әлеует қаншалықты тиімді жүзеге асады деген сұрақ туындайды.

ApplePay-ті іске қосу дәстүрлі нарық үшін ең көп күткен оқиғалардың бірі және сынақ болды. MoneyDay банктік конференциясы барысында жарияланған мәліметтерге сәйкес, Қазақстанда ApplePay енгізілгеннен кейін бұл функцияны пайдалана бастаған клиенттер арасындағы қолма-қол ақшасыз операциялардың саны мен көлемі екі есеге артқан. Кейбір нарық қатысушылары өзінің виртуалды картасын шығару және финтех сегментіндегі позициясын нығайту ниетін жариялаған Apple-дің одан әрі кеңеюінен қауіп төндіреді. Басқалары ApplePay QR-төлемдерінің енуінің өсуіне негізінен бұрын қолма-қол ақшасыз төлемдерді ұнататын ерте қолданушылар деп санайды. Жаһандық мағынада банктер де, жаңа форма факторлары да ортақ мақсатты – кәшпен күресуді көздейді.

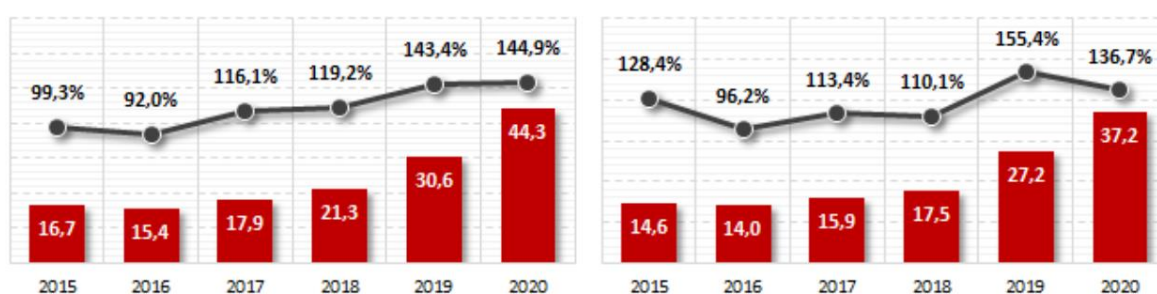
Ағымдағы жылдың 1 қазанындағы жағдай бойынша Қазақстанда 44,3 млн төлем карточкасы айналыста болды, бұл өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 44,9%-ға артық. Карточка ұстаушылар саны 37,2 миллионды құрады. Орташа алғанда әрбір кәмелетке толған

қазақстандық үшке жуық төлем картасының иесі. Төлем карточкалары нарығы бүгінгі таңда қаржы жүйесі мен экономиканың нақты секторына тиімді қызмет көрсетуде шешуші рөл атқаратын ең серпінді дамып келе жатқан сегменттердің бірі болып табылады.

Егер бұрын тұтынушылардың көпшілігі төлем картасын тек жалақы алу үшін пайдаланса, қазір карточкалар бөлшек саудада қолма-қол ақшасыз төлемдерді жүзеге асырудың негізгі құралы болып табылады. Соңғы үш жылда Қазақстан Республикасының аумағында айналымдағы карточкалар саны жылына орта есеппен 35%-ға өсуде. Соңғы бес жылда олардың саны 2,5 еседен астам өсті.

Қазақстанда төлем карточкаларының эмитенттері 21 банк пен «Қазпочта» АҚ болып табылады. Банк секторы әрқашан инновациялар мен заманауи технологияларды қолдануға бағытталған. Автоматтандыру процестері банктерді Интернет пен ұялы байланыс клиенттерімен өзара әрекеттесудің негізгі арналарына айналған сәтке жақындатты.

Қазақстан Республикасындағы айналымдағы төлем карточкаларының және пайдаланушыларының саны

Ағымдағы жылдың қаңтар-қыркүйек айларында төлем карточкаларын ұстаушылар 22,3 триллион теңге сомаға 1,8 миллиардқа жуық қолма-қол ақшасыз транзакцияларды жүзеге асырды, бұл осы уақыт аралығында жүзеге асырылған қолма-қол ақшаны алу операцияларының санынан 8 есе көп.

Жалпы, соңғы жылдары қолма-қол ақшасыз төлемдердің көлемі айтарлықтай жылдам қарқынмен өсіп келеді. Мәселен, ағымдағы жылдың тоғыз айының қорытындысы бойынша қолма-қол ақшасыз төлемдер өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 2,7 есеге өсті. Соңғы бес жылда көлем жылына орта есеппен 2 есе өсіп отыр. Елдегі қолма-қол ақшасыз төлемдер көлемінің серпінді өсуі POS-терминалдар инфрақұрылымын құруға, Apple Pay және Samsung Pay-тің Қазақстан нарығына шығуына, банктердің клиенттерді бонустар мен бонустар арқылы ынталандыруына байланысты. кэшбэктер, сондай-ақ қоғамдық көліктің барлық түрлерінде қолма-қол ақшасыз төлемдерді белсенді пайдалану.

Биылғы жылы қолма-қол ақшасыз төлемдер көлемінің өсуінің драйверлерінің бірі де COVID-19 коронавирустық пандемия болды. Қатаң шектеуші карантиндік шаралар жағдайында тауарлар мен қызметтерге онлайн төлем жасаудың маңыздылығы артып келеді. Қазақстанда ағымдағы жылы қолма-қол ақшасыз операциялардың негізгі үлесі интернет және мобильді банкінг арқылы электронды түрде жүзеге асырылды: 81% немесе 18,1 трлн. Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасының 20 ЕДБ мобильді банкінг қызметі бар. Өз кезегінде елімізде интернет пен мобильді банкінгті пайдаланушылар саны бір жыл ішінде 52%-ға өсіп, 27 млн.-ды құрады. Сонымен қатар, бір жыл ішінде белсенді пайдаланушылар саны екі есеге өсті.

Жалпы, соңғы екі жылда цифрлық банкінг форматындағы тәулігіне транзакциялар саны 7,6 есеге, ал транзакциялар сомасы 9 есеге өсті. Осылайша, қазірдің өзінде елімізде цифрлық

серпіліс пен цифрлық қаржылық қызметтерді пайдаланудың жаңа деңгейі туралы айтуға болады.

Қазақстан Республикасындағы қолма-қол ақшасыз төлемдердің көлемі | млрд теңге

Қазақстанның қаржы нарығының технологиялық дамуына ел үкіметі мен Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің қабылдап жатқан шаралары айтарлықтай әсер етеді.

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі қолма-қол ақшасыз есеп айырысуды дамытуды және қолма-қол ақша айналымын қысқартуды белсенді түрде ынталандырады. Атап айтқанда, клиенттің таңдауы бойынша кез келген құралдарды – төлем карталарын, электронды ақшаны немесе банктік шоттан төлемдерді онлайн режимінде жүзеге асырудың баламалы мүмкіндігін жасау үшін мобильді төлем жүйесін құру және дамыту бойынша жұмыстар жүргізілді.

Сонымен қатар, контактісиз төлемдерді дамытуды ынталандыру шеңберінде Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Еуропа елдерінің тәжірибесіне сүйене отырып, операциялық операциялардың сомасына лимитті ұлғайту бойынша шараларды жүзеге асырды. PIN коды. Бұл шара қолма-қол ақшасыз есеп айырысу жүйесін одан әрі дамытуға оң әсерін тигізеді.

2020 жылдың 1 қазанынан бастап Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі қаржылық қызметтерді алу үшін қашықтан биометриялық сәйкестендіру қызметін іске қосты. Сервис «бет тану» технологиясын қолдана отырып, қаржы институтына физикалық бармай-ақ қаржылық қызметтерді алу мүмкіндігін қарастырады. Қашықтан биометриялық сәйкестендіру қаржы нарығының қатысушыларына клиенттерді қашықтан сәйкестендіруге және оларға банктік шоттар мен депозиттер ашу, төлем карталарын шығару, несиелеу сияқты қызметтерді көрсетуге мүмкіндік береді. Қызмет банктерге де, сақтандыру компанияларына да, бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларына, төлем және микроқаржы ұйымдарына да қолжетімді. Жүйе пилоттық режимде ағымдағы жылдың сәуір айында іске қосылды. Осы уақыт ішінде қызмет 11 екінші деңгейлі банкке халыққа 2,8 млн банктік қызмет көрсетуге мүмкіндік берді.

Бүгінгі таңда банк шоттарын қашықтан ашуды қазірдің өзінде 13 банк жүзеге асырады, олардың үлесіне жеке тұлғалардың банктік шоттарының 99%-ы келеді. Банктердің 90%-ы интернет және мобильді банкинг арқылы қызмет көрсетеді.

Тұтастай алғанда, төлем карточкалары санының және қолма-қол ақшасыз төлемдер көлемінің серпінді өсуі, интернет-банкінгі пайдаланушылар санының артуы, биометриялық сәйкестендіру жобаларының жүзеге асырылуы, сондай-ақ қолданыстағы заңнамалық базаның дамуын көрсетеді. Қазақстан Республикасының төлем карточкалары нарығы жаһандық оң үрдіске сәйкес келеді.

Қорытындылап айтқанда, үкімет пен қаржы институттары жаңа технологияларды қабылдап, неғұрлым заманауи және тиімді қаржы жүйесін құру бойынша жұмыс істеп жатқандықтан, Қазақстандағы банк секторын цифрландыру қарқынын жалғастырады деп күтілуде.

Қазақстандағы банк секторын цифрландыру соңғы жылдары үкімет пен қаржы институттарының басты назарында болды. Ел тиімдірек, инновациялық және тұтынушыға бағытталған қаржы жүйесін құруға бағытталған сандық қызметтер мен бастамалар кешенін енгізу арқылы бұл салада айтарлықтай жетістіктерге жетті.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі
<https://www.gov.kz/memleket/entities/ardfm?lang=kk>
2. ҚР нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі
<https://adilet.zan.kz/kaz/index/docs/dt=2022->
3. ҚР Ұлттық банкінің статистикасы <https://www.nationalbank.kz/ru>
4. Forbes Қазақстан https://forbes.kz/process/tsifrovizatsiya_soglyadkoy/
5. Капитал центр деловой информации <https://kapital.kz/tehnology/109242/tsifrovizatsiya-pozvolayayet-uskorit-protsessy-polucheniya-zaymov-v-otbasy-banke.html>

УДК 33.336.02

КАМЕРАЛДЫҚ ТЕКСЕРУ САЛЫҚТЫҚ БАҚЫЛАУ НЫСАНЫ РЕТІНДЕ

Орманова Алина Сламединқызы
lion16015@gmail.com

Л.Н Гумилев атындағы ЕҰУ экономика факультетінің, мемлекеттік қаржы мамындығы бойынша білім алушы, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші- э.ғ.к., аға оқытушы
Ажмухамедова А.А

Салықтық тексерулер әрқашан салық органдары мен салық төлеушілер арасындағы басты кедергі болып табылады, және дәл осы мәселелер салықтық және сот дауларының ең көп санын тудырады, ал оларды шешімі тексерудің сапасы мен нәтижелері тікелей байланысты болады. Сондықтан жүргізілетін тексерулердің механизіміне шолу және оны түсіну салықтық бақылауды толық иегеруге қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Тексеру жүргізу мақсаттары және олардың кезеңділігі:

Салық кодексіне сәйкес салықтық тексерулер құжаттық, рейдтік және хронометраждық болып бөлінеді [1].

Камералдық тексеруге "кезеңділік" ұғымы қолданылмайды, өйткені мәні бойынша камералдық тексеру салық заңнамасының орындалуын бақылау болып табылады және мұндай бақылау үздіксіз жүргізіледі. Камералдық тексеру орташа жылдық табыс, қосылған құн салығы, әлеуметтік салық, жергілікті салық декларациялары туралы декларациялардың есептік деректерін өзара байланыстыру және құжаттамалық тексеру кезінде анықталған деректерді пайдалану үшін сәйкессіздіктерді анықтау, арифметикалық әрекеттерді тексеру үшін жүзеге асырылады. Камералдық тексерудің міндетті шарты салық төлеушінің барлық тексерілетін кезеңдегі жеке шоттары бойынша барлық жазбалардың дұрыстығын тексеру болып табылады.

Камералдық тексеру дегеніміз- салық төлеуші ұсынған салықтық есептілікті, уәкілетті мемлекеттік органдардың мәліметтерін, сондай-ақ салық төлеушінің қызметі туралы басқа да құжаттар мен мәліметтерді зерделеу және талдау негізінде салық органдары жүзеге асыратын бақылау болып табылады [2].